

Metode

DEMOCRACY & PUPPETRY

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

DRAGI BRALEC!

Ta katalog metod dokumentira učne metode, uporabljene v projektu Erasmus+ „Demokracija in lutkarstvo“. Te je izbral Zentrum **polis** - Politik Lernen in der Schule in njih partnerjem predstavil na delavnicah. Celotno koordinacijo projekta je prevzelo lutkovno gledališče LILARUM z Dunaja.

Nato so umetniki in učitelji delali z učenci v štirih državah (Avstrija, Madžarska, Srbija in Slovenija), da bi preverili, kako te metode delujejo na stičišču politične in kulturne vzgoje. V vsaki državi so učenci uprizorili lutkovno predstavo, ki so jo sami pripravili.

Večstopenjski pristop (delavnice o političnem izobraževanju, faza „akcijskega raziskovanja“ in gledališki pedagoški pristopi) se je izkazal kot pomemben za uspeh: dobra priprava vsebine je omogočila zelo zavestno izbiro tem za igre, različni metodološki pristopi pa so vse mlade spodbudili, da so se počutili nagovorjene in da so se vključili.

Upamo, da boste v tem katalogu metod našli veliko idej za svoje projekte. Namesto lutke

gledališče lahko nadomesti katera koli druga oblika umetnosti. Vsekakor pa umetniški pristopi k političnemu izobraževanju prinašajo učencem posebno trajne izkušnje.

Patricia Hladschik in Andreas Moritz
v imenu ekipe „Demokracija in lutke“

Več informacij o projektu, predloge in bogato ilustrirano dokumentacijo o nacionalnih projektih in predstavah lutkovnega gledališča najdete v **polis** aktuell 7/2022 in naprej:

> www.democracyandpuppetry.eu

Si želite lastnih projektov, ki združujejo umetniško in politično izobraževanje?

> www.politik-lernen.at

Koordinator projekta:

Figurentheater LILARUM

Partner projekta v Avstriji:

Mittelschule Hainburger Straße

Zentrum **polis** – Politik Lernen in der Schule

Projektni partner na Madžarskem:

Interplay Hungary

Keleti István Alapfokú Művészeti Iskola és Művészeti Szakgimnázium

Projektni partner v Sloveniji:

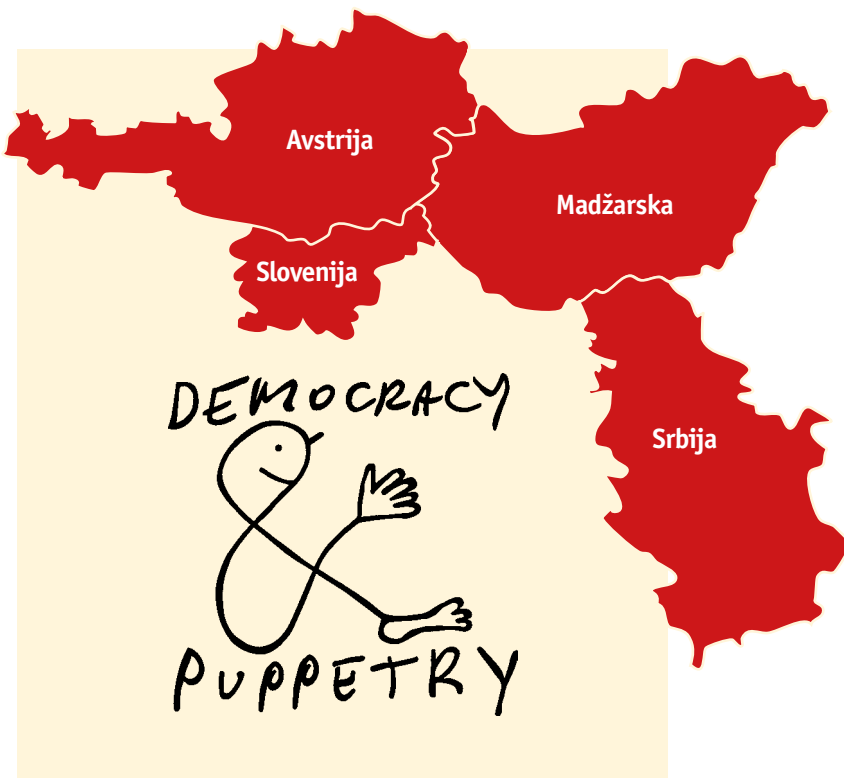
Zadruga ZRaven, z.o.o. (Gledališče DELA/ Theater WORKS)

Šolski Center Ravne na Koroškem

Projektni partner v Srbiji:

Malo Pozorište „Duško Radović“

Osnovna škola „Ilija Birčanin“

METODE - BAZEN IN DOŽIVETJE

ZAČETNI PREMISLEKI O IZBIRI METOD

- Za mednarodni projekt so primerne metode v angleščini, ki so - če je mogoče - tudi na voljo v jezikih konzorcijskih partnerjev in -partnerji.
- Metode morajo biti zlahka prilagodljive in prenosljive v različne nacionalne kontekste.
- Metode morajo biti izvedljive tudi za gledališke pedagoge, ki nimajo izkušenj z državljsko vzgojo.
- Metode morajo odražati temeljne vrednote in načela projekta, tj. biti participativne, vključujoče in interaktivne.
- Metode bi morale okrepiti tudi demokratično držo samih izobraževalcev in jih narediti za verodostojne akterje v projektu.

VAJE ZA DELAVNICE Z UČENCI -

IZBOR PREVERJENIH ZBIRK, KI SO BILE PREPOZNANE KOT PRIMERNE:

COMPASITO – A MANUAL ON HUMAN RIGHTS EDUCATION FOR CHILDREN

Online version: <http://www.eycb.coe.int/compasito/>
Third revised version. Council of Europe, December 2020:
<https://rm.coe.int/compasito-3rd-edition-isbn-8794-0/1680a4d571>

Methods tested in the training:

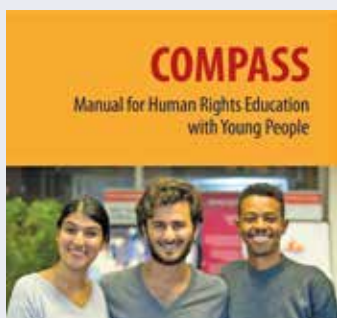
- Who are I?
- Who should decide?
- Sailing to a new land
- What if?
- Take a step forward
- Puppets tell the story

COMPASS. MANUAL FOR HUMAN RIGHTS EDUCATION WITH YOUNG PEOPLE

<https://www.coe.int/en/web/compass>

Method tested in the training:

- Take a step forward

BOOKMARKS – A MANUAL FOR COMBATING HATE SPEECH ONLINE THROUGH HUMAN RIGHTS EDUCATION

<https://www.coe.int/en/web/no-hate-campaign/bookmarks-connections>

Methods tested in the training:

- Roots and branches
- Tree of knowledge

Methods that were collected in the project:

REDE – RESILIENCE THROUGH EDUCATION FOR DEMOCRATIC CITIZENSHIP

https://www.politiklernen.at/rede_en

Methods tested in the training

- Arbitrary vote
- What politics is or isn't

CLASSIC METHODS that can be used in a wide variety of contexts and topics:

- Sociometry and constellation work
- Placemat method
- Team-building-exercises that work with students' prior political experiences

NAVODILA ZA "ACTION RESEARCH"

V okviru projekta so otroci in mladi raziskovali svojo okolico in na podlagi tega oblikovali ideje za lutkovne igre. Tukaj boste našli nekaj spodbud za potek takšnih akcijsko-raziskovalnih faz, ki jih je mogoče zlahka prilagoditi.

SODELOVANJE - KJE IMAM BESEDO? RAZISKOVANJE OKOLJA: KJE BI MORALI IMETI OTROCI/MLADI VEČ BESEDE?

Starostna skupina: 10 let in več

- Učenci v manjših skupinah razmislijo o kratki zgodbi na temo sodelovanja ali nesodelovanja otrok in mladih. Šola je dober kraj za to, prav tako pa tudi mesta, kjer mladi radi preživljajo čas (npr. parki, mladinski centri itd.).
- Glede na zamisel zgodbe vzamejo pet do deset fotografij, ki jih lahko sestavijo v slikanico.
- Učenci ustvarijo kolaž z govornimi ali miselnimi mehurčki, pripovednimi besedili, ustvarjalnimi elementi itd., ki se ujemajo s slikami. V ta namen fotografije natisnemo ali uredimo v računalniku.
- Predstavitve v razredu.
- Razprava: združevanje in razprava o tem, kaj bi bilo treba storiti z rezultati (npr. razstava v šoli ali na šolski spletni strani).

KAJ NAM JE (NE) VŠEČ V NAŠI SKUPNOSTI?

Starostna skupina: od 8. leta dalje
Trajanje: približno 2 učni enoti (vključno s fotografiranjem)
Materiali: papir, pisala, priponka

- Učenci naj fotografirajo vsaj eno stvar, ki jim je v skupnosti všeč, in eno stvar, ki jim ni všeč.
- Fotografije natisnemo in jih v razredu tematsko razvrstimo, nalepimo na plakate in označimo. Pozitivne in negativne stvari je treba konkretno poimenovati.

- Plakati se izročijo voditeljem skupnosti.

NA POTI KOT DETEKTIVI SKUPNOSTI

Starostna skupina: 11 let in več
Trajanje: približno 1 učna enota (izvajanje), 2 učni enoti (refleksija)
Materiali: Zapisovalni list, pisala

- Učenci kot detektivi skupnosti raziskujejo želje in potrebe njenih prebivalcev.
- Razdeljeni so v majhne skupine.
- Sprehajajo se po skupnosti in mimoidoče sprašujejo, kaj jim je v njihovem kraju všeč, kje vidijo težave in kaj bi radi videli.
- Učenci svoje odgovore zapišejo na vnaprej pripravljen zapisnik, ki ga nato skupaj ocenijo.
- Nato so teme predstavljene in se o njih razpravlja v razredu. Rezultati lahko služijo kot osnova za projekt.

INTERVJU S STROKOVNJAKOM

Starostna skupina: 11 let in več
Trajanje: 1 učna enota (izvajanje)
Materiali: snemalna oprema, vprašalnik/vodnik za intervju

- Učenci se pogovarjajo z akterji v svoji skupnosti (npr. z županom, socialnim delavcem, skrbnikom itd.) o določeni temi, ki jih zanima.
- V ta namen pripravijo smernice za intervju ali vprašalnik in opravijo intervju v majhnih skupinah. Intervju se posname, oceni in objavi, na primer v šolskem časopisu ali na spletni strani občine.

IZBRANE POVRATNE INFORMACIJE O METODAH

V vsaki državi so vzgojitelji izbrali različne metode glede na starostno skupino in teme, ki so jih želeli obravnavati. S katerimi so se želeli ukvarjati. Da bi dokumentirali delovanje metod, smo se odločili zbrati strukturirane povratne informacije, za zbiranje strukturiranih povratnih informacij. Vodje usposabljanja so za vsako metodo izpolnili vprašalnik, ki je bil na voljo vsem partnerjem. Spodaj najdete izbor razmišljanj.

ODHOD V NOVO DEŽELO

Otroci so bili navdušeni nad zamisljivo, da bi lahko poskrbeli za letenje balona, in so se odločali zelo pametno, primerno svoji starosti. Motilo jih je, da je ostajalo vedno manj predmetov. To je povzročilo dobro razpravo med njimi. Presenetljivo je bilo, da so menili, da je selitev v tujino realna možnost, in da jih ne moti, da zapustijo državo, starše in kulturne korenine.

Kasija: »Dejavnost mi je bila všeč, vendar bi jo opravila drugače. Zdaj, ko je vsega skupaj konec, se zavedam, da bi se odločil drugače.«

Marija: »Tudi jaz, zdaj se zavedam, da bi vse naredila drugače. Zdaj vem, da so bile nekatere kartice, ki smo jih zavrgli na samem začetku, stvari, ki smo jih dejansko potrebovali, in da smo namesto njih obdržali nekaj nepotrebnih stvari.«

METODA PODLOGE

To se je dobro obneslo, saj so bili otroci že seznanjeni s to vrsto naloge. Otrokom ta vrsta dejavnosti ni bila preveč všeč, saj imajo raje tiste z več gibanja in dejavnosti. Vendar je bila to koristna dejavnost, saj so morali razmišljati o tem, kaj jim pomeni demokracija, prav tako pa je bilo na splošno pomembno, da poslušajo drug drugega, izmenjujejo ideje, najdejo soglasje in spoštujejo mnenja drug drugega.

KDO ODLOČA?

Oblikovali smo krog, dramaturg pa je stal na sredini. Postavljala je vprašanja, na katera so morali odgovarjati otroci, igralci in gledališki učitelji. Dobro je bilo, da niso sodelovali le otroci, ampak tudi odrasli, ki so lahko razložili in primerjali svoje želje.

➤ Lepo je bilo videti, da so otroci in odrasli glasovali različno. Otroci so bili zelo samozavestni. Natančno so vedeli, kaj je dobro zanje.

KORAK NAPREJ

Pogovor po dejavnosti je bil pomembnejši od same dejavnosti, saj so otroci spoznali, kako zelo življenjske okoliščine oblikujejo in vplivajo na njihovo življenje in njihove možnosti za boljšo kakovost življenja. Anja: »Zdaj bolje razumem ljudi in bolje razumem okoliščine drugih ljudi.«

Na začetku jim je bilo težko razviti like za vaje in se resnično vključiti. Z nekaj potrpežljivosti so se na koncu dobro odrezali.

To nalogo smo izvedli s 35 otroki naenkrat. Bilo je preveč, nekateri so morali imeti enako življenjsko zgodbo in so se znašli v enakem položaju.

MNENJSKI BAROMETER

Otrokom je bila ta naloga všeč, ker je šlo za jasen vizualni prikaz njihovega mnenja in ne le za teoretični seznam dejstev in leksikalnega znanja. Všeč jim je, če se gibljejo ali se ukvarjajo s telesno dejavnostjo, ne le govorijo. Tri faze so se jim zdele zelo koristne, saj v šoli nimajo dovolj priložnosti za izražanje lastnega mnenja. Ta metoda pomaga izboljšati njihovo sposobnost argumentiranja in izražanja mnenj na dobro vzgojen in ostro izražen način.

KDO DOLOČA + KORENINE IN VEJE

Povezali smo vprašanja izobraževanja in prostega časa, revščine in socialne varnosti ter sovražnega govora. Želeli smo, da razmišljajo o vprašanih demokracije skozi gibanje.

Otrokom je bila všeč in se jim je zdela zabavna, saj o številnih vprašanih niso razmišljali. Smešno se jim je zdelo tudi zato, ker so to pogosto tabu teme. Menili smo, da smo jim odprli nova področja, o katerih se lahko pogovarjajo v svoji skupini, z družino ali prijatelji.

KDO SEM JAZ - MOLEKULA IDENTITETE

To metodo smo spremenili v gibalno vajo. Prosili smo jih, naj pokažejo svoje zanimanje tako, da nehajo hoditi ali začnejo hoditi. Imeli so tudi vaje, v katerih so morali dele identitete predstaviti le z gibi in brez besed. Otroci so uživali, vendar so vsi mladi moški in dinamika je zelo močna. Potrebujemo veliko akcije, na koncu pa razmislek in razpravo o delavnici.

Vaja je bila zelo prijetna in koristna za spoznavanje njihovih interesov in mnenj. Zdi se jim zabavno, saj se običajno ne ukvarjajo s tovrstno vadbo. Bilo jim je zelo všeč, ker je bil to drugačen pristop, kot so ga vajeni pri vsakodnevnem pouku.

KIPARSTVO IN IMPROVIZACIJSKO GLEDALIŠČE

Otroke smo morali razdeliti v skupine po 4-5. Lepo je bilo videti, da so se med projektom vedno znova znašli v različnih skupinah in nihče se ni pritoževal, da ne želi delati z X ali Y ali sedeti zraven Z. Vsi so bili zelo zadovoljni. Na začetku jim je bilo težko. Z nekaj potrpežljivosti jim je na koncu dobro uspelo.

DREVO ZNANJA

Otroci so to dejavnost zelo dobro sprejeli. Vodje usposabljanja so si morali vzeti več časa, kot je bilo sprva načrtovano, saj so bili otroci zelo motivirani in navdihnjeni ter so odprto pripovedovali svoje zgodbe.

Odzivi otrok

- Vsak ima svojo življenjsko zgodbo in iz življenjskih izkušenj drugih se lahko veliko naučimo.
- Zdi se mi, da zdaj bolj poznam svoje prijatelje.

LUTKE PRIPOVEDUJEJO ZGODBO

Včasih se je zdelo, da se lahko učenci bolje izrazijo z lutko, včasih pa so bile lutke zanje preveč otročje ali pa niso želeli odigrati nekaterih čustev, ker so bili le mladi moški. Na primer, jeza je bila zanje težka - vendar so jo znali dobro pokazati, vendar ne takrat, ko so bili v središču pozornosti.

Zabavali so se in težko so ustvarili nekaj za oder. Rada sta se igrala, a javno razkazovanje je druga raven. Vendar so to storili in to je pomembno.

Ta dejavnost je bila najbolj zabavna. Otrokom je bilo všeč, trenerjem je bilo všeč in hkrati je bilo koristno. Večina skupin se je ukvarjala s pravljicami, le ena s filmskim prizorom. Otroci so najbolj uživali v izdelavi lutk in delu na prizorišču. Uspešno so povezali zgodbo z resničnimi življenjskimi situacijami. Eno igro so pokazali ravnatelju, nato pa je potekala živahna razprava.

PRIPOROČILA/IZKUŠNJE

- **Dejansko preizkusite vaje in jih odigrajte.** Izkušnje kažejo, da bodo učitelji, ki so sami preizkusili vaje, te bolj verjetno uporabljali v praksi.
- **Delo na lastnem odnosu:** Projektni pristop, ki metod ni predstavil le teoretično, temveč jih je tudi preizkusil z vzgojitelji in gledališkimi ustvarjalci ter jih odigral, je samodejno vodil k preverjanju lastnih konceptov demokracije in participacije.
- **Zagotovite si dovolj časa za pripravo in prilagoditev metode.**
  - Kako naj pripravim vajo, da bo vključujoča?
  - Kako lahko vajo prilagodim kontekstu projekta?
  - Ali vaja ustreza skupini?
  - Ali je vaja primerna zame kot trenerja? Ali se pri vodenju te vaje dobro počutim?

- **Otrokom in mladostnikom namenite dovolj časa za razmislek.** Ta pristop je pomemben z dveh vidikov. Po eni strani je trajnostni napredek pri učenju mogoče doseči le z razmislekom o procesu. Po drugi strani pa skupna refleksija mladim pokaže, da jih pri njihovih izkušnjah jemljejo resno in da se tudi vzgojitelji vidijo kot učenci v tem procesu.
- **Kombinacija metod državljanske vzgoje in umetniških metod vodi k posebej trajnostnim učnim izkušnjam.** Večstopenjski pristop (politično izobraževanje, faza akcijskega raziskovanja, uvedba gledališke pedagogike) se je izkazal za pomembnega: dobra vsebinska priprava je omogočila zelo zavestno izbiro tem za gledališke igre, različne metode pa so vse mlade spodbudile, da so se počutili nagovorjene in da so se vključili.

ČASOVNI OKVIR

oktober 2020

Prijava na razpis Erasmus+

januar 2021

Zaveza za financiranje

marec 2021

Začetek projekta

3. junij 2022

Spletni uvodni sestanek

september 2021

Transnacionalno srečanje na Dunaju

februar - maj 2022

Delavnice v šolah

21. april 2022

Performance in
Ravne na Koroškem

26. maj 2022

Uspešnost v
Budimpešta

15. junij 2022

Uspešnost v
Beograd

27. junij 2022

Uspešnost v
Dunaj

september 2022

Objava metod medi-
acije, revije "polis
aktuell" in DVD-ja

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Das Projekt Die Partner Nationale Projekte Lehrmethoden Download-DE Deutsch ▾

Na večjezični spletni strani projekta boste našli dodatne informacije o projektu in partnerjih ter podrobna poročila o različnih fazah projekta v sodelujočih državah. Tam lahko prenesete tudi posebno izdajo revije "polis aktuell" in ta metodološki katalog v jezikih projekta.
www.democracyandpuppetry.eu

Nationale Projekte

Premiere in Belgrad: „Better Field or Playing the Republic“

📅 Juni 1, 2022

👤 Little Theatre Dusko Radovic

Am Mittwoch, den 15. Juni um 20 Uhr zeigen Schülerinnen und Schüler der Grundschule „Ilija Bircanin“ im "Little Theatre Duško Radović" die Uraufführung des Stücks für Jugendliche „Better Field or Playing the Republic“ von Aleksandra Jelić nach einem Drehbuch von Bogdan Španjević. Über das Team Regisseurin und Moderatorin des Drama-

Prozesses:

[Read More](#)

WALLS.IO /c377k

Democracy & Puppetry (De...
8 weeks ago

Democracy & Puppetry (De...
8 weeks ago

Democracy & Puppetry (De...
8 weeks ago

POWERED BY WALLS.IO

Metode - Democracy & Puppetry

Uredništvo:

Andreas Moritz, Patricia Hladschik

Pokrov: Kolaž iz Susanne Klocker

Fotografije: Judit Cziráki, Balázs Perényi,
Maša Raca, fotobeležnica, Nika Hölcl Praper,
Benno Kossatz, Lukas Pichelmann

Grafični elementi: freepik

Grafika: Susanne Klocker, Paul Kossatz

Odtis:

Theater LILARUM GmbH

Göllnergasse 8

1030 Wien

T +43-1710 26 66

> lilarum@lilarum.at

> www.lilarum.at

> www.facebook.com/lilarum

Zentrum
polis
Politik Lernen
in der Schule

Zentrum **polis** –

Politik Lernen in der Schule

Helferstorferstraße 5, 1010 Wien

T +43-1/353 40 20

> service@politik-lernen.at

> www.politik-lernen.at

> twitter.com/Zentrum_polis

> www.facebook.com/zentrumpolis

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Bundesministerium
Kunst, Kultur,
öffentlicher Dienst und Sport

Bundesministerium
Bildung, Wissenschaft
und Forschung